

تحقیقات ادوارد وسترمارك
ترجمه: علی اصغر فراسیون

تاریخ ازدواج

تاریخ ازدواج متضمن تحقیقات علمی واجتماعی ادوارد وسترمارك استاد علم الاجتماع دانشگاه لندن است که بچندین زبان ترجمه شده و آداب و سنن و عادات و مقررات ملل و اقوام و ایلات و عشایر وحشی و متمدن را بررسی و نقل و توصیف کرده است که ما ترجمه فارسی آن را برای مطالعه خوانندگان گرامی به تدریج درج و توصیه میکنیم که قبل از مطالعه مجموع آن انتقاد و قضاوت فرمائید.

عشق و ازدواج

در عشقبازی معمولاً ذکور رل فعالتر و اناث رل مفعول و مطیعتری را بازی میکنند مقایسه قدرت تحریک جنسی بین ذکور و اناث در بین بعضی حیوانات ماده‌ها قدم اول را برای عشق بر میدارند.

میگویند که نزد بسیاری از مردم نیمه متمدن پیشنهاد عشق و ازدواج از طرف زنان بعمل می‌آید. در بین حیوانات پست نرها بکشمکش برمیخیزند که ماده‌ها را تصاحب کنند. نزد انسان - کشمکش و مخاصمه رقبه شدت کمتری دارد و بشکل بازی درمی‌آید. طرق مسالمت آمیز عشقبازی نزد انسان - نزد حیوانات پست - هر وقت ذکور قدمهای اولیه را برای عشق بردارند اناث وضع کاملاً مطیع و مفعول را بخود نمیگیرند. نگاهداری اناث - اناث چگونه انتخاب میکنند - زود خورد ذکور غریزه جنسی را تحریک میکند.

در هر مورد که ما بتوانیم تفاوت ظاهری بین سلولهای توالد و تناسل نروماده را مطالعه کنیم مشاهده خواهیم نمود که سلول نر در عمل تولید مثل کار فاعلی دارد و سلول ماده کار مفعولی و از این نقطه نظر يك تشابه عجیبی بین نباتات و بسیاری از حیوانات پست موجود است.

نزد بعضی حیوانات پست تر که تشکیلات بدنی کامل ندارند و بطور دائم در یک مکان ثابت میمانند عنصر نر بطرف عنصر ماده منتقل میگردد انواع دیگری هست که نزد آنها ماده‌ها ثابت میمانند و نرها باید بجستجوی آنها راه بیفتند حتی در انواعی که نر و ماده‌ها بالسویه آزادی دارند همیشه نرها سراغ ماده‌ها میروند.

بحث در اطراف اینکه چرا نرها باید بجستجوی ماده‌ها بروند و ماده‌ها بانتظار نرها بنشینند موضوع مشکلی است و شاید بتوان چنین توضیح داد که چون نرهای جستجو کننده بیشتر در معرض خطر قرار دارند تا ماده‌های بیحرکت برای بقاء نسل مرگ نرها زیانش کمتر است از مرگ ماده‌ها بهر حال همانطور که داروین گفته است نرها باید دارای شهوت و میل قوی تری باشند تا بتوانند بجستجوی ماده‌ها بپردازند و نرهای قوی تر اولاد بیشتری از خود باقی میگذارند تا نرهای ضعیف تر.

میل شهوانی نر را معمولا قوی تر از شهوت ماده میدانند ولی در مورد انسان تحریکات شهوانی زن را خفیف تر تشخیص داده‌اند و حال آنکه این طور نیست و سابقاً عقیده داشتند که زن و مرد هر دو دارای میل جنسی مساوی بوده و از این حیث تعادل بین آنان برقرار است همچنین باید دانست که قبل از جماع میل جنسی مرد شدیدتر و با حرارت تر است و پس از اینکه زن و مرد با یکدیگر جفت شدند آن وقت شهوت زن زیاد تر میشود و اینگونه تفاوت میل جنسی در بین بعضی از پرنده‌گان هم مشاهده شده است چنانچه در مورد یک نوع مرغ سفید دریائی مطالعاتی بعمل آمده و معلوم گردیده که هنگام عشقبازی مرغ نر هیجان بیشتری دارد ولی پس از جفت گیری مرغ مساده تحریک عشقی شدیدتری پیدا میکند و این مطلب در مورد شاهین و کلاغ سیاه نیز صدق مینماید و در بین بعضی انواع دیگر از مرغها قدمهای اول عشق را همیشه مرغ ماده بر میدارد و بسراغ مرغ نر می‌رود و همچنین است در مورد یک نوع بوقلمون وحشی در عشقبازی نوع بشر معمولا مرد رل فاعل و زن رل مفعول را دارد و تقاضای زن همیشه این است که او را نوازش کنند ولی این قاعده همانطور که در حیوانات پست

مشاهده شده است استثنا آتی دارد و شنیده ایم که نزد عده زیادی از مردم غیر متمدن زنان هستند که سراغ مردان میروند و پیشنهاد ازدواج میدهند.

در بین بومیان **هاراگه** در امریکای جنوبی زنان میل جنسی شدیدتری دارند تا مردان و حق پیشنهاد ازدواج با زنان است و نزد بعضی طوائف با فرارسیدن فصلی که معمولا ازدواجهای زیاد در آن انجام میگردد پسران و دخترانی که مایل بعروسی باشند از این دهه بآن دهه میروند و در هر دهه چهار شب متوالی مشغول رقص میشوند هنگام اجرای این رقصها عشقبازی آزاد است و دختران خیلی فعال و پرحرارت هستند پس از هر رقص یا بعد از آخرین رقص هر يك از دختران يك نفر دلداده را برای خود انتخاب میکنند که شب را با او بگذرانند رقص شب چهارمین بعنوان رقص قطعی بوده و دخترانی که دلدادگان مورد پسند خود را یافته اند و میل دارند با آنان ازدواج نمایند برای همیشه آنان را نزد خود نگاه میدارند و در بعضی جاها زنان و دختران پشت سر مردان میرقصند و هر يك از آنان جوانی را که می پسندند انتخاب نموده و او را از صف مردان خارج کرده و باهم از نظر ناپدید میشوند و نزد بعضی از بومیان امریکا پیشنهاد ازدواج از طرف زنان بعمل میآید جوان در عذاب خانه مینشیند و دختر يك دسته ذرت برای او میفرستد اگر جوان آن ذرت ها را قبول کند علامت این است که ایندو نفر باهم نامزد شده اند ولی اگر کمی از ذرت را بخورد یا هیچ نخورد علامت این است که یا میل دارد تصمیمش را برای ازدواج بتأخیر بیندازد و یا اینکه پیشنهاد دختر را رد کرده است.

در بین بعضی طوائف مکزیك مرسوم است که دختران در عشقبازی قدم اول را بر میدارند دختران هم مانند پسران احساس حیا و شرم دارند ولی اظهار عشق در مرتبه اول از طرف دختران بعمل میآید پسران و دختران فقط در مواقع جشن ها و اعیاد یکدیگر را ملاقات میکنند و بعد از اینکه دختران از آب جوی محلی نوشیدند و مست شدند شروع میکنند برقصیدن جلوی پسران ولی حیای آنان بقدری است که

پشت خود را به پسران مینمایند و اگر لازم شود والدین دختر بوالدین پسر میگویند دختر ما میل دارد با پسر شما ازدواج کند بعداً دختر خود را بمنزل پسر روانه میکنند تا آنجا هر دو با یکدیگر آشنا شوند تا دوسه روز این پسر و دختر باهم حرف نمیزنند بالآخره دختر بطور شوخی چند سنگریزه بطرف پسر پرتاب میکند و اگر پسر هم بطرف دختر سنگریزه نیندازد دختر میفهمد که پسر میلی و محبتی با او ندارد و هرگاه پسر جواب سنگپرانی را بدهد معلوم میشود که خواهان و طالب دختر است بعد دختر چاره‌قد خود را روی زمین میاندازد و میرود بطرف باغ و جنگل و طولی نمیکشد که پسر هم دنبال او میرود و گاهی یکجوان اگر خیلی طالب دختری باشد قدمهای اولیه را برای عشق‌بازی بر میدارد ولی باز هم منتظر می‌شود تا دختر اول دفعه بطرف او سنگ بیندازد .

زیرا در بین بومیان امریکا همیشه جنس لطیف است که جنس زمخت را انتخاب میکند در بین بعضی قبائل در مواقع معینی از سال مجالس رقصی تشکیل میشود تا زنان و دختران بتوانند برای خود همسر انتخاب کنند جوانان میتوانند دختران را در حال رقص برای همسری خود برگزینند و برای این منظور دست در کمر دختر مورد پسند خود میبرند و اگر دختر هم میل به پسر داشته باشد با او شروع میکند برقصیدن تا شب بعدا رئیس قبیله این زوج را بحضار معرفی میکند و اعلام میدارد که پسر و دختر مزبور با یکدیگر زن و شوهر شده‌اند و در بین بعضی قبائل مرسوم است که دختران سر یا بازوی جوان مورد پسند خود را لمس میکنند و جوان هم مختار است که آن دختر را قبول کند یا نکند .

و شنیده‌ایم که اگر دختری مورد پسند پسری واقع نشود بحدی منفعل میگردد که دست بخودکشی خواهد زد در افسانه‌های قدیمی قبیله مائوری حکایت ازدخترانی است که بکشمکش با یکدیگر برخاسته‌اند تا بتوانند مردان را برای همسری خود انتخاب کنند.

نزد طوائف زولو حق زنان است که برای خود شوهر انتخاب کنند هر وقت دختری خوراک جشن بالغ شدن خود را خورد میرود بمنزل جوانی که مایلیست با او عروسی کند و دختران دیگر هم بعنوان رفیق و دوست با او میروند و همه آواز میخوانند و اگر پسر روی خوشی بآن نشان ندهد و میل همسری با او نداشته باشد تمام دخترانی که با او بمنزل پسر رفته اند در حال گریه و زاری و فریاد از آنجا بر میگردند و بالعکس اگر پسر میل بدختر داشته باشد دختران دیگر که رفیق آن دختر هستند شروع میکنند بشادمانی و هلهله کشیدن و دختر را با خود بمنزل او بر میگردانند و از این تاریخ دختر مزبور بعنوان نامزد آن جوان بشمار خواهد آمد .

فردای آن روز جوان میرود بمنزل دختر تا با پدر دختر راجع بمهریه عروسی مذاکره کند و این عمل کار کوچکی نیست و این رسم بتدریج منسوخ میگردد زیرا پدران دختران سعی میکنند گرانترین مهریه را از جوانان بگیرند.

نزد بعضی مردم پدر یا بستگان دختر قدم اولیه را بر میدارند و برای دختر شوهر پیدا میکنند.

در بین انواع حیوانات غالباً نرها برای تصاحب ماده‌ها با یکدیگر بجنگ و زد و خورد بر میخیزند حتی در نجیب ترین انواع حیوانات فصل شهوت رانی که میرسد نرها با هم جنگهای حیاتی و مماتی میکنند و این کشمکش برای تصاحب ماده‌ها در بین بعضی انواع حشرات شیوع دارد و نیز در بین حیوانات ذیفقار خیلی شایع است در بین پستانداران پست تر از نوع بشر همیشه عشق‌بازی با جنگ و زد و خورد توأم است و حتی امروزه در نزد بعضی مردم وحشی اینگونه کشمکش‌ها بوقوع میبوند و در بین بعضی از بومیان پاراگه در امریکای جنوبی مردان قبل از بیست سالگی و بعد از آن از ازدواج خودداری میکنند زیرا تا این سن قدرت طرف شدن با حریفان و رقبای خود را ندارند و در بین بعضی قبائل گاهی اتفاق میافتد که مردان برای خاطر تصاحب یک زن شروع میکنند بجنگ با یکدیگر از مسافتات دور با تیر و کمان و نزد بعضی

دیگر از بومیان امریکا رسم است که دو مرد برای خاطر زنی که او را دوست دارند با یکدیگر گسلاویز میشوند و بچنک میپردازند و طبعاً مرد قویتر برنده جائزه یعنی دختر مورد دلخواه خواهد بود و مرد ضعیف اگر شکارچی خوبی نباشد و محبت بخصوصی با او نداشته باشند بهیچوجه قادر نیست زنی را که مورد عشق و پسند مرد قوی تری است نزد خود نگاه دارد و این رسم باعث شده که یک روح رقابت شدیدی بین جوانان از همان اوان بچگی ایجاد گردد و هر یک از جوانان سعی دارند در این کشمکش زور آزمائی کنند.

و شنیده‌ایم که در بین بعضی طوائف قویترین مرد خود را ذیحق میدانند که عیال مرد ضعیف تر را بر باید و تصاحب کند و مرد ضعیف که باین نحو غارت شده چاره‌ای جز تحمل ندارد. زیرا رسم طایفه باو حکم میکند که در اینگونه مواقع برد بار باشد و برای تلافی در صدد برمی آید که مردی ضعیف تر از خود را پیدا کند و بنوبه خود عیال آن مرد ضعیف تر را بر باید و راجع به بومیان برده و غلام امریکا شنیده‌ایم هر وقت مردی بنخواهد زنش را برای همسایه اش ببرد یک آزمایش زود خورد عجیبی بر پا میکنند باین معنی که دو نفر مرد موهای سریکدیگر را که بلند است محکم میگیرند و آنقدر بطرف بالا میکشند تا یکی از آن دو نفر بالتماس بیفتد و اگر مرد غالب همان کسی است که زن مرد دیگر را میخواهد باید مقداری هم پوست حیوانات بدهد تا بتواند زن آن مرد را صاحب شود و راجع باسکیموهای ساکن باب برنک شنیده‌ایم که در زمانهای سابق اگر شوهر یکزن و عاشق آن زن بر سر تصاحب زن بچنک برمیخاستند مردم جمع میشدند آن دو نفر مرد را خلع سلاح میکردند و مجبورشان میساختند دعوا را با مشت و گلاویز شدن شروع کنند و زن متعلق بمردی بود که در این کشمکش فاتح شود.

در جزائر اطراف کامچاتکا اگر شوهری میفهمید که رقیبی پیدا شده و باعیالش همخوابه شده قبول میکرد که رقیب مزبور حقی مساوی با حق خودش نسبت بان زن

دارد و بعداً میگفت خوب حالا ببینیم از ما دو نفر کی بیشتر نسبت بزن من حق دارد آنوقت هر دو نفر لباسهایشان را بیرون میآوردند و آنقدر بضرب عصا به پشت یکدیگر میزدند تا یکی از آنان مغلوب شود و بزمین بیفتد در این صورت زن مرد مغلوب به مرد فاتح تعلق پیدا میکرد و بطوریکه در افسانه‌ها آمده است دو رقیب که عاشق زنی بودند میرفتند یک مکان دور دست و آنقدر با یکدیگر جنگ میکردند تا یکی از آنان بیفتد و بمیرد و باز هم در افسانه‌ها نوشته‌اند که جوانان عیال خود را بوسیله جنگ با رقیبان و دشمنان و بخطر انداختن جانشان بدست میآوردند و برای خاطر یک زن جنگ وجدالهای زیادی میشد تا بالاخره یک نفر فاتح از آب درآید و زن را تصاحب کند.

جنگ و جدال برای خاطر یک زن نیز یکی از طرق ازدواج است که در بین بومیان استرالیا شیوع دارد و شنیده‌ایم در بین بعضی از بومیان مزبور اگر زن خوشگلی پیدا شود تمام مردان طالب او میشوند و معمولاً آن زن نصیب مردی خواهد شد که از همه قوی‌تر و با نفوذتر باشد باینجهت است که اغلب جوانان باید مدت‌های مدید صبر کنند تا لیاقت جدال و جنگ با مردان مسن‌تر را پیدا نمایند آن وقت درصدد عروسی برآیند و یک نفر اروپائی که مدت هفده سال نزد بومیان استرالیا باسارت بسر برد میگوید غالباً مردان بانیزه با یکدیگر جنگ میکنند تا بتوانند زنی را تصاحب کنند و در بین بعضی از طوائف دیگر استرالیا اگر رئیس جوان قبیله‌ای نتواند برای خود زن پیدا کند و عاشق یکی از زنان رئیس قبیله دیگر که بیش از یکزن دارد بشود می‌رود نزد آن رئیس و او را بچنگ می‌طلبد اگر رئیس مزبور مغلوب شود آن مرد جوان عیال او را میبرد و با او ازدواج قانونی میکند و در بین طوائف مائوری سابقاً زن باعث جنگهای خونینی میشد و نزد بعضی قبائل جنگ و جدال و اسلحه‌ای وجود ندارد و اگر زدو خورد و کشمکش بین آنان درگیرد برای خاطر زنان میباشد.

در بین بعضی طوائف افریقای جنوبی اگر جوانی عاشق دختری شود باید ثابت

کند که مرد است و برای اینکار باید با حریفان خود بجنگ و جدال پردازد و اگر فاتح شد دختر را میتواند تصاحب کند و درین بعضی قبائل اگر مردی خود را قویتر از دیگری بداند خودش را کاملاً ذیحق میدانند که هر زنی را که دلش بخواهد بزور تصاحب کند و در کشور کنگو علت عمده جنگها و جدالها برای خاطر زنان است و اگر درست وقایع را مطالعه کنید مشاهده خواهید نمود که در نه مورد از ده مورد پای زنی در میان است و بعضی قبائل بعلت جنگهای سختی که برای خاطر زنان برپا میسازند شهرت یافته‌اند و بهمین علت جنگهای خونینی بین جوانان در میگیرند.

در موارد دیگر رقابت عشاق شکل ملایمتری بخود میگیرد و بصورت يك نوع بازی در می‌آید و نزد طوائف مائوری اگر دختری دو نفر عاشق با ادعاهای متساوی پیدا می‌کند يك نوع زور آزمائی ترتیب میدادند که در طی آن هر يك از عشاق دست دختر را میگرفت و بطرف خود میکشید و آنکه قویتر بود فاتح میشد و رسم دیگری داشتند که طی آن چند نفر جوان فعال و خوش برخورد گردهم جمع میشوند و میروند در دهی که آنجا يك زن جوان که بخوشگلی و خوش مشربی معروفیت دارد زندگی میکند منظور از جوانان از رفتن بآن ده این است که خود را در نظر آن زن جوان آنقدر برازنده و با ارزش جلوه دهند تا آن زن یکی از آنان را بهمسری خود قبول کند.

تمام این بازدید با شادی و خوشی میگذرد زیرا جوانان انواع نمایشات برای نشان دادن مهارت و لطف و زرنگی و تردستی خود میدهند و هر يك از آنان سعی میکنند که خود را برازنده‌تر از رقیبش معرفی کند و هر يك از آنان سعی میکنند که خود را برازنده‌تر از رقیبش معرفی کند و هر يك از آنان امیدوار است که زن جوان او را بشوهری قبول خواهد کرد.

نزد بعضی طوائف اگر دو نفر جوان دلدادۀ دختری باشند و دختر نتواند باسانی یکی از آنان را برای شوهری خود قبول کند بطریقه ذیل عمل میکنند:

دختر بهر يك از ساعدهای خود يك كارد میبندد بطوریکه تیغهای آن تا زیر

آرنج‌هایش برسد بعد روی يك تنه درخت مینشیند و هر يك از جوانان در کنار دختر مینشینند در حالیکه ساق‌پاهای خود را بشدت بساق‌پاهای دختر فشار میدهند بعد دختر ساعدهای خود را بالا میبرد و بجلو خم میشود و یواش یواش نوک تیز کاردها را روی رانهای جوانان که در کنار او نشسته‌اند فشار میدهد آن جوانیکه این شکنجه را بتواند بهتر تحمل کند دختر را تصاحب خواهد کرد و کارش این است که بلافاصله پس از عروسی جراحی را که روی رانش وارد شده معالجه کند.

بعضی طوائف يك نوع مسابقه اسب‌دوانی دارند بنام مسابقه عشق که بمنزله يك قسم ازدواج است باین طریق که دختر با يك شلاق وحشت‌انگیزی مسلح میشود و بر پشت اسبی که در حال تاخت است قرار میگیرد و بدنبال او تمام جوانانیکه مدعی ربودن و همسری با او هستند سوار اسب او را تعقیب میکنند و دختر مزبور نصیب جوانی خواهد شد که او را بگیرد و دختر هم حق دارد اسب خود را تا منتهای توانائیش بدواند و شلاقش را نیز بکاربرد و گاهی شلاق را با خشونت هر چه تمامتر میزند بطوریکه سایر جوانان جرئت نزدیک شدن با او را نداشته باشند و فقط جوان مورد پسند او میتواند باو نزدیک شود و طبق رسم دیگر هر جوانی که خاطر خواه دختری باشد باید بتواند يك کار مشکلی را انجام دهد یا يك آواز قشنگی بخواند و اگر موفق شود دختر هم يك بوسه پرمحبتی باو خواهد داد در افسانه‌های یونان باستان نیز مسطور است که برای جوانانی که میخواسته‌اند زن بگیرند مسابقه دویدن ترتیب میدادند و قشنگ‌ترین دختر نصیب برنده اول مسابقه میشده و نیز میگویند در یونان قدیم دختر موبوری بوده که آوازه خوشگلیش همه‌جا پیچیده بود و تعداد زیادی از جوانان خاطر خواه داشت پدر آن دختر همه این جوانان را در يك میدان مسابقه آورد و دختر هم در آن طرف میدان ایستاده بود پدر دختر بجوانان امر کرد که شروع بدویدن کنند و دختر نصیب آن جوانی میشد که زودتر بمقصد برسد و بتواند لباس دختر را قبل از سایرین لمس کند.

خاطر خواه يك دختر ممکن است مردانگی خود را در حضور دختر بدون رقابت

با حریف نشان دهد چنانکه در بین بعضی طوائف مرسوم است که جوان برای اثبات قدرت مردانگی خود شروع میکند براه رفتن در میان عده‌ای از مردم در حالیکه يك قداره بسیار سنگینی بکمر خود بسته و سنگینی قداره بحدی است که جوان ناچار است بحال خمیده راه برود و وقتی بخانه معشوقه‌اش وارد میشود برای اثبات قوه و قدرت خود انواع و اقسام بازیها با قداره مزبور انجام میدهد.

در بین اقوام وحشی نیز مانند مردم متمدن جوانان باید بانواع و اقسام وسائل مشبث شوند تا بتوانند دل دخترانی را که خاطر خواه آنان هستند بدست بیاورند و در بین بومیان استرالیا عشقبازی جوانان با دختران با نگاههای عاشقانه و تبسم‌های مطبوع شروع میشود.

در بین بعضی طوائف مکزیك اگر جوانی عاشق دختری گردد و بخواهد با او ازدواج کند ابتدا سعی مینماید رضایت و موافقت والدین دختر را بدست بیاورد و پس از آن شروع میکند با آواز خوانی شبانه جلوی منزل دختر و روزها هم دائماً در حوالی منزل دختر پرسه میزند و بی لبک مینوازد اگر دختر خودش را نشان ندهد علامت این است که میلی بآن جوان ندارد و برعکس اگر از منزل بیرون بیاید و بجوان ملحق شود نشانه آن است که جوان مزبور مورد پسند اوست.

در عشقبازیهای انسانهای اولیه موسیقی رل عمده‌ای را داشته و معمولاً با آواز خوانی و رقص در جشنهای مربوط بمراسم عشقبازی توأم بوده است یکی از طرق تحریک غریزه جنسی و وسیله معاشقه رقص میباشد و در بین بعضی قبائل جوانانی که میخواهند زن بگیرند گردش کنان میروند بداهات دور و نزدیک و هنگام شب آواز خوانی میکنند و میرقصند و بسیاری از عروسی‌ها ضمن این قبیل گردش‌ها انجام میگردد و موقع این قبیل رقص‌های پی‌درپی و طولانی جوانان، دختران با دقت بطرز حرکات چابک و رقص جوانان نگاه میکنند و بدنهای صاف و نرم و زلفهای مجعد و زینت‌آلات رنگارنگ آنان را تماشا مینمایند و این فعالیت عجیب جوانان مایه لذت دختران است. در انگلستان اگر

مردی خیلی پول داشته باشد همه زنان عاشق او میشوند و میخواهند با او ازدواج کنند در صورتیکه در بین طوائف وحشی اگر جوانی خوب بر قصد همه دختران عاشق او خواهند شد.

عشقبازی که باین طریق از طرف ذکور نشان داده میشود انحصار به نوع بشر ندارد بلکه در بین بسیاری از انواع پروانه‌ها این قبیل عشقبازیها مشاهده شده مثلا پروانه‌های نر دور پروانه ماده جمع میشوند و شروع میکنند به پرپر زدن در اطراف پروانه ماده که همینطور بی حرکت افتاده است و ناگهان پروانه ماده تکانی بخودش میدهد و یکی از نرها در این موقع با آن جفت میشود و سایر نرها از آنجا پرواز میکنند و دور میشوند و در بین بعضی از عنکبوتها نرها يك نمايش مسخره‌ای واقعی بین خودشان ترتیب میدهند و ضمن آن نه فقط چابکی و لطف خود را بمنصه ظهور میرسانند بلکه قشنگی خود را بماده‌ها نشان میدهند و ماده‌ها هم با دقت حرکات و رقص‌های نرها را ملاحظه میکنند و با آنهائی که مورد پسندشان واقع شده است جفت‌گیری مینمایند در بین پرندگان نیز معاشقه بوسیله لال‌بازی و رقص و نشان دادن قشنگ‌ترین رنگهای پرهاى خود و چهچه زدن و سردادن الحان دل‌پذیر صورت میگیرد مثلا قرقاول نر که شهرتش بواسطه قشنگی فوق‌العاده پرهايش میباشد با چتر زدن دم رنگارنگ خود توجه قرقاول ماده را بسوی خویش جلب مینماید پرندۀ دیگری بنام صعوه جنس نر آن برای اینکه توجه ماده را جلب کند سینه خود را جلو میدهد تا پرهايش بطور قشنگ و دلپذیری نمایان گردد و پرندۀ دیگر بنام برقت جنس نر آن بخواهد با ماده معاشقه کند بدنش را از این طرف بآن طرف نوسان میدهد و بالهایش را طوری بسرعت میچرخاند که مانند يك برق طلائی بنظر میآید.

در بین پستانداران خارج از نوع انسان این قبیل عشقبازیهای مسالمت‌آمیز کمتر دیده شده است و داروین می‌گوید:

کوشش نرهای پستانداران برای نشان دادن قشنگی‌ها و دلربائیهای خود بماده‌ها

از جمله مطالبی است که هنوز با ثبات نرسیده ولی بطور استثناء در بین بعضی از اقسام میمونها اینطور می‌گویند که نرها سعی میکنند قسمت‌های رنگی بدن خود را بماده‌ها نشان دهند و معاشقه‌هایی که با تولید اصوات توأم باشد کمتر در بین پستانداران مشاهده شده زیرا اغلب پستانداران بوسیله زوزه کشیدن یا غرش‌های با حرارت یا فریادهای تیز یا خرخر کردن یا فقط داد زدن عشق خود را ابراز میدارند و بعضی از انواع میمونها دسته دسته دور هم جمع میشوند و اغلب سر و صداهائی راه می‌اندازند که چند ساعت همینطور ادامه دارد.

پس میتوان گفت که طرز معاشقه معمول بین افراد نوع بشر نیز به سبک پرنده و طریقه عشقبازی مرغها شباهت دارد تا بطریقه معموله بین سایر پستانداران .

تمام بحث ما تاکنون در اطراف عشقبازی نرها بوده ولی نمیتوان گفت که ماده‌ها در این ماجرا کاملاً بی حرکت می‌مانند و در حقیقت جنس ماده هم می‌تواند يك فعالیت قابل ملاحظه‌ای در این جریان که مقدمه جفت‌گیری است از خود نشان دهد چنانچه در بین بعضی از اقسام اردک فعالیت ماده‌ها در معاشقه برابر است با فعالیت نرها و در مورد يك نوع مرغابی دیگر قبل از جفت‌گیری نر و ماده با یکدیگر میرقصند.

در بین بسیاری از انواع حیوانات جنس ماده جنس نر را بوسیله فریاد دعوت می‌کند که نزدیک شود ولی بدنبال این دعوت جنس ماده یا استقامت مینماید و یا با بفرار می‌گذارد و این کار از لحاظ جفت‌گیری و انجام عمل جنسی فوق‌العاده اهمیت دارد.

ماده غزال هنگام فشار غریزه جنسی آهوی نر را بوسیله فریاد صدا میزند و حیوان نر هم فوراً می‌آید اما ماده مرال یا بواسطه شرم و محبت یا بعلت بدخواهی و شیطنت شروع میکند بفرار و میرود در يك محل وسیع در صحرا و دایره وار مشغول دویدن می‌شود و آهوی نر هم بدنبال او میدود و شکار بصورت هیجان‌آوری در می‌آید. فریادهای آهوی ماده تیز و نازک است و صداهای آهوی نر خفیف و کمر شده است. بعداً آهوی ماده بد ذات مانند دخترهای پریان در میان غلفزارها غیب می‌شود و آهوی نر هم که

گول خورده و دماغش سوخته در جای خود خشک می‌گردد سرش را راست نگاه میدارد گوشهایش را بطرف جلوتیز میکند و بعد پوزه‌اش را پائین می‌آورد و سعی میکند از روی بود پای ماده مرال را در علفزار پیدا کند و بتعقیب آن برود.

در بین پرندگان نیز فرار کردن و بدنبال فراری جستجو نمودن خیلی شیوع دارد مثلاً فاخته ماده بفریاد شوهرش بوسیله يك قهقهه جذاب که پرنده نر را فوق العاده تحریک مینماید جواب میدهد ولی باین زودبیا و باسانی تسلیم پرنده نر نخواهد شد و يك شکار دیوانه‌واری بین این دو پرنده در بالای درخت شروع می‌شود و آنقدر پرنده ماده قهقهه میزند تا پرنده نر بیچاره را بکلی دیوانه کند.

نوع دیگری پرنده بنام مرغ اسکله جنس ماده‌اش تا نصف روز جنس نر بیچاره را در عذاب می‌گذارد. باین معنی که نزد پرنده نر می‌رود و از پیش آن فرار میکند و این عمل را آنقدر تکرار مینماید تا طاقت پرنده نر تمام شود.

پس جنس ماده قبل از اینکه تسلیم گردد جنس نر را وادار بعشقبازی می‌کند و در اثر يك قوه تحریک فطری وادار می‌شود که از نزدیک شدن جنس نر پرهیز نماید و جنس نر فقط تعقیب مداوم و بکار بردن طرق گمراه کننده موفق میشود که بر جنس ماده غلبه پیدا کند.

و این مطلب از مختصات اناث است که در بین نوع بشر و نزد حیوانات پست‌تر وجود دارد و خواه در بین مردم وحشی و خواه نزد مردم متمدن عشقبازی یعنی بدنبال زن رفتن و او را برای مدت کمابیش طولانی تعقیب کردن و یکی از نویسندگان می‌گوید نباید تصور کرد که زنان را همیشه می‌توان بسهولت بدست آورد بلکه گاهی عطف توجه زیاد و باحرارت‌ترین التماس‌ها و اصرارها لازم می‌شود (حتی اگر رقیب و حریف دیگری برای عشقبازی وجود نداشته باشد)

در بین بعضی طوائف هندوستان يك دختر موقعی رضایت برای ازدواج را جوابی میدهد که چندین مرتبه قبلاً از او خواستگاری کرده باشد در غیر اینصورت خواهد گفت

که دختر خود را زود تسلیم نموده است و در بعضی مناطق مرسوم است که يك جوان بیست و پنج یا سی ساله گاهی مدت دو یا سه سال با دختری عشقبازی میکند و اغلب دختر چنین و نامود می نماید که حاضر بازواج با آن جوان نیست و این طرز رفتار فقط برای این است که عشق جوان مزبور را آزمایش کند و دست آخر معمولاً دختر رضایت میدهد و وقتی يك جوان خاطر خواه دختری است اسبش را جلوی منزل دختر مینندد دختر چهار روز وقت دارد که فکر کند و بعد جواب بدهد و اگر فوراً رضایت خود را برای ازدواج اظهار ندارد قضاوت شدید درباره او خواهند کرد و اگر هم زیاد در دادن جواب تأخیر کند صورت عشوه گری و غمزه فروشی بخود خواهد گرفت و حتی قبل از روز دوم دختر جرئت نمیکند اسب جوان عاشق را ببرد آب بدهد و رضایت خود را برای همسری با آن جوان ابراز ندارد زیرا در این صورت خواهند گفت دختر خیلی دلش شوهر میخواهد. در شبه جزیره گروئنلند برای دختری که از طائفه سرشناس بوده است عیب میدانستند که از خواستگار خود طرفداری کند. در اواخر عشقبازی اناث میتوانند نقش مثبتی را در این ماجرا بازی کنند باین معنی که یا دست رد بسینه خواستگار بزنند یا او را برای ازدواج قبول نمایند.

تاریخ علم، نشان میدهد که خیلی از فرضیاتی که بعنوان حقیقت مورد قبول قرار گرفته اند غالباً فقط بصورت آبی و ساده ای بوده اند که دیر یا زود محکوم بفنا شده اند .

اگر افکار و تذکرات خالصانه نویسند
آنطور که باید انعکاساتی در روح خواننده
پدید آورد و او را به اندیشه وادارد آنچه میجوئیم
یافته ایم، و اگر بتوانیم خوانندگان را
به تفکر و حقیقت‌اشیا، واداشته‌آمان را
ارتعیل ساده و قیاح که منع کلیه خطای
تاریخ است منصرف کنیم مسلمانان
خدمتی حاصل شده است.